

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра ландшафтної архітектури та фітодизайну

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Директор ННІ лісового і садово-
паркового господарства

проф. Р.Д. Василюшин

«19» 05 2023 р.

СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри ландшафтної
архітектури та фітодизайну

Протокол № 12 від 5.05.2023 р.

завідувач кафедри ЛА та ФД

проф. О.В. Колесніченко

РОЗГЛЯНУТО

Гарант ОП О. В. Піхало

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ДИЗАЙН СЕРЕДОВИЩА

спеціальність: 206 – Садово-паркове господарство

освітня програма Садово-паркове господарство

ННІ лісового і садово-паркового господарства

Розробники: доцент, кандидат біологічних наук, доцент Сидоренко І.О.

Київ – 2023 р.

1. Опис навчальної дисципліни «Дизайн середовища»

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	бакалавр	
Спеціальність	206 «Садово-паркове господарство»	
Освітня програма	«Садово-паркове господарство»	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	вибіркова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота)	–	
Форма контролю	залік	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	1	–
Семестр	2	–
Лекційні заняття	15 год.	–
Практичні, семінарські заняття	15 год.	–
Лабораторні заняття	0 год.	–
Самостійна робота	90 год.	–
Індивідуальні завдання	– год.	–
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних - самостійної роботи студента –	2 год. год.	–

2. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Дисципліна присвячена вивченню взаємозв'язків людини і її оточуючого середовища на сучасних етапах розвитку суспільства. Розглядає основні напрямки у формуванні сучасного ландшафтного середовища. Спрямована на аналіз потреб людини і її напрямів діяльності по створенню комфортних умов для проживання і розвитку. Анонсує методи досягнення збалансованої взаємодії людини і природи в антропогенному середовищі.

Мета курсу. Розглянути тенденції у дизайні з точки зору організації сучасного антропогенного середовища

Завдання дисципліни. Навчити студентів основам організації комфортного для людини ландшафтного середовища на основі аналізу існуючих соціальних і індивідуальних потреб.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК):

ІК.Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми професійної діяльності у галузі вирощування декоративних рослин, фітодизайні та флористиці, проектування, створення та експлуатації об'єктів садово-паркового господарства або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій і методів рослинництва, ландшафтної архітектури, садово-паркового будівництва та екології і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК6. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК7. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

фахові компетентності спеціальності (ФК):

ФК6.Здатність оцінювати, інтерпретувати та синтезувати теоретичну інформацію і практичні, виробничі й дослідні дані у галузі садово-паркового господарства.

ФК9. Здатність формувати композиційні ансамблі об'єктів садово-паркового господарства.

ФК12. Здатність розробляти концептуальні та інноваційні проектні рішення з планування комплексних зелених зон міста, об'єктів ландшафтної архітектури та дизайну зовнішнього середовища.

ФК14. Здатність аналізувати сприйняття об'єкту в природному тривимірному просторі, розвивати просторову уяву, творче конструктивне мислення на основі базових знань з образотворчого мистецтва, основ композиції, скетчингу, комп'ютерного проектування та графіки у розробці концепції та проектуванні ландшафтних об'єктів.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН3. Проводити літературний пошук українською та іноземними мовами і аналізувати отриману інформацію.

ПРН13. Результативно працювати у колективі.

ПРН14. Виконувати чітко та якісно професійні завдання, удосконалювати технологію їх виконання та навчати інших.

ПРН17. Оцінювати потенціал і виявляти перспективи подальшого розвитку ландшафтних об'єктів, моделювати та візуалізувати ландшафтний простір на основі законів композиції із використанням ландшафтної графіки та сучасних спеціалізованих комп'ютерних програм.

3.Програма та структура навчальної дисципліни для:

денної форми навчання

Змістовий модуль 1.

Особливості аналізу ландшафтного середовища

Тема лекційного заняття 1.1. Людина і ландшафт. Сучасні тенденції у взаємодії та перетворенні. Особливості взаємодії природи і людини на етапі сучасного розвитку людства. Особливості природного та антропогенного типу ландшафту.Сучасні тенденції в дизайні середовища

Тема лекційного заняття 1.2. Передпроектний аналіз ландшафтних територій.

Особливості аналізу ландшафтного середовища. Головні і другорядні елементи ландшафту. Можливості впливу та перетворення природних форм ландшафту. Позитивні та негативні фактори ландшафту та його змін. Комплексний підхід до перетворення існуючого середовища

Тема лекційного заняття 1.3. Організація простору. Взаємодія просторових елементів. Просторові якості середовища та можливі їх використання в дизайні. Колір виразність, об'єм і вертикаль в просторі середовища. Обмежуючі елементи простору.

Тема лекційного заняття 1.4. Зорові аспекти рішення плану. Поняття виду в дизайні середовища. Проектування та модуляція виду. Перспектива. Осьові побудови плану. Симетрія плану. Динамічна симетрія та поняття деспотизм симетрії. Асиметричний план. Поняття динамічної рівноваги

Змістовий модуль 2.**Засоби організації ландшафтного середовища**

Тема лекційного заняття 2.1. Рух, форма та задум у дизайні середовища. Обумовленість та послідовність сприйняття. Модуляція простору. Рух, форма і задум

Фактори обумовленого сприйняття середовища. Поняття послідовності у сприйнятті ландшафтного середовища. Поняття та засоби модуляції простору. Пішохідний рух по території об'єкту.

Тема лекційного заняття 2.2. Споруди в ландшафті. Споруди, як штучний компонент ландшафту. Визначення композиційних зв'язків природного та антропогенного ландшафту міського середовища. Функціональне призначення споруд. Значення місцерозташування споруд для просторової організації території.

Тема лекційного заняття 2.3. Екологічний комфорт при створенні антропогенного ландшафту. Фактори та елементи екологічного комфорту середовища.

Тема лекційного заняття 2.4. Функціональний та естетичний комфорт ландшафтного середовища. Функціонального комфорт середовища. Фактори та елементи естетичного комфорту в дизайні середовища.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	усього	денна форма					усього	заочна форма				
		у тому числі						у тому числі				
1	2	л	п	лаб	інд	с.р.	8	л	п	лаб	інд	с.р.
		3	4	5	6	7		9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Особливості аналізу ландшафтного середовища												
Тема 1.1. Людина і ландшафт. Сучасні тенденції у взаємодії та перетворенні.		1	1			10	-	-		-		-
Тема 1.2. Передпроектний аналіз ландшафтних		2	2			11	-	-		-		-

територій												
Тема 1.3. Організація простору. Взаємодія просторових елементів.		2	2			12	-	-		-		-
Тема 1.4. Зорові аспекти рішення плану.		2	2			12	-	-		-		-
Разом за змістовим модулем 1	30	7	7			45	-	-		-		-
Змістовий модуль 2. Засоби організації ландшафтного середовища												
Тема 2.1. Рух, форма та задум у дизайні середовища. Обумовленість та послідовність сприйняття. Модуляція простору		2	1			12	-	-		-		-
Тема 2.2. Споруди в ландшафті		2	1			12	-	-		-		-
Тема 2.3. Екологічний та функціональний комфорт при створенні антропогенного ландшафту		2	2			11	-	-		-		-
Тема 2.4. Естетичний комфорт ландшафтного середовища		2	4			10	-	-		-		-
Разом за змістовим модулем 2	32	8	8			45	-	-		-		-
Усього годин	120	15	15			90						

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	не передбачено	

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Засоби вираження та закони композиції		
1	Провести аналіз сучасних тенденцій в організації антропогенного ландшафту.	1
2	Провести аналіз існуючої території з точки зору подальшої можливості її антропогенного перетворення.	2
3	Скласти план-схему об'ємно-просторового аналізу існуючої території.	2
4	Скласти план-схему композиційного аналізу території.	2
Змістовий модуль 2. Види композиції та засоби її гармонізації		
5	Розробити план-схему руху по території.	2
6	Розробити елементи, що забезпечують екологічний та функціональний комфорт середовища	4
7	Розробити елементи, що забезпечують естетичний комфорт середовища.	2

6. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	не передбачено	

7. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Ознайомлення з сучасними тенденціями в організації антропогенних ландшафтів.	10
2	Оформлення креслень планів і схем на етапі передпроектного аналізу ландшафтного об'єкту.	11
3	Оформлення креслення план-схеми композиційного аналізу території ландшафтного об'єкту.	12
4	Оформлення креслення план-схеми об'ємно-просторової композиції (організації) території ландшафтного об'єкту.	12
5	Оформлення креслення план-схеми руху відвідувачів територією ландшафтного об'єкту.	12
6	Аналіз використання елементів для забезпечення екологічного та функціонального комфорту середовища.	23
7	Аналіз використання елементів для забезпечення естетичного комфорту середовища.	10

8. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами.

1. Перерахуйте особливості взаємодії природи і людини на етапі сучасного розвитку людства.
2. Назвіть особливості природного типу ландшафту.
3. Перерахуйте особливості антропогенного типу ландшафту.

4. Назвіть сучасні тенденції в дизайні середовища.
5. Перерахуйте особливості аналізу ландшафтного середовища.
6. Назвіть головні і другорядні елементи ландшафту.
7. Яким чином можливо впливати на природні форми ландшафту.
8. Позитивні та негативні фактори ландшафту та його змін.
9. Розробка програми перетворення середовища.
10. Охарактеризуйте комплексний підхід до перетворення існуючого середовища.
11. Просторові якості середовища та можливі їх використання в дизайн.
12. Колір в просторі.
13. Виразність в просторі.
14. Обмежуючі елементи.
15. Об'єм і вертикаль в просторі.
16. Поняття виду в дизайні середовища.
17. Проектування та модуляція виду.
18. Перспектива. Розкриття та завершення перспективи.
19. Осьові побудови плану.
20. Симетрія плану. Динамічна симетрія та поняття деспотизм симетрії.
21. Асиметричний план. Поняття динамічної рівноваги
22. Рух, форма і задум.
23. Фактори обумовленого сприйняття середовища.
24. Поняття послідовності у сприйнятті ландшафтного середовища.
25. Поняття та засоби модуляції простору.
26. Організація пішохідного руху по території об'єкту.
27. Функціональне призначення споруд в дизайні середовища.
28. Значення місцезоташування споруд для просторової організації території.
29. Значення споруд для регулювання мікрокліматичних показників ландшафтного середовища.
30. Назвіть фактори та перерахуйте елементи екологічного комфорту середовища.
31. Назвіть фактори функціонального комфорту середовища.
32. Які фактори та елементи в дизайні відносяться до естетичного комфорту середовища.

9. Методи навчання

Для засвоєння матеріалу курсу дисципліни «Основи композиції» використовувались наступні методи навчання:

– пояснювально-ілюстративний метод (студенти здобувають знання, слухаючи розповідь, лекцію, з навчальної або методичної літератури, через екранний посібник у "готовому" вигляді; сприймаючи й осмислюючи факти, оцінки, висновки, вони залишаються в межах репродуктивного (відтворювального) мислення; застосовується для передавання значного масиву інформації, викладення й засвоєння фактів, підходів, оцінок, висновків).

– репродуктивний метод (застосування вивченого на основі зразка або правила; діяльність тих, кого навчають, є алгоритмічною, тобто відповідає інструкціям, розпорядженням, правилам - в аналогічних до представленого зразка ситуаціях).

– метод проблемного викладення (використовуючи будь-які джерела й засоби, до викладання матеріалу, ставиться проблема, формулюється пізнавальне завдання, а потім, розкриваючи систему доведень, порівнюючи погляди, різні підходи, демонструється спосіб розв'язання поставленого завдання; студенти стають співучасниками наукового пошуку).

– частково-пошуковий, або евристичний метод (організація активного пошуку розв'язання висунутих пізнавальних завдань або під керівництвом педагога, або на основі евристичних програм і вказівок; процес мислення набуває продуктивного характеру, але його поетапно скеровує й контролює педагог або самі студенти на основі роботи над програмами (зокрема й комп'ютерними) та з навчальними посібниками. Такий метод, один з різновидів якого є евристична бесіда, - перевірений спосіб активізації мислення, спонукання до пізнання).

– дослідницький метод (після аналізу матеріалу, постановки проблем і завдань та короткого усного або письмового інструктажу ті, кого навчають, самостійно вивчають літературу, джерела, ведуть спостереження й виміри та виконують інші пошукові дії. Ініціатива, самостійність, творчий пошук виявляються в дослідницькій діяльності найповніше; методи навчальної роботи безпосередньо переходять у методи, які імітують, а іноді й реалізують науковий пошук).

10. Форми контролю

Протягом семестру: усне опитування, захит лабораторних робіт, оцінка якості виконання графічних робіт, модульне тестування.

Підсумковий контроль: 7 семестр – залік.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 26.04.2023 р. Протокол № 10)

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{ат}}$.

12. Методичне забезпечення

1. Сидоренко І.О. Методичні рекомендації до вивчення дисципліни «Дизайн середовища» для студентів ОС бакалавр: [навчальне видання]. Київ: Наукова столиця, 2021. 38 с.
2. Сидоренко І.О. Методичні рекомендації до вивчення дисципліни «Проектування ландшафтних об'єктів» для студентів денної форми навчання ОС Магістр спеціальності 206 – «Садово-паркове господарство»: [навчальне видання]. К., Наукова столиця, 2018. 72 с.

3. Нарисна геометрія та ландшафтна графіка. Практичні заняття і методичні рекомендації. Укл. Трошкіна О.А., Малюга В.В. К.: НАУ, 2005. 42с.

4. Піхало О.В., Міндер В. В. Методичні рекомендації до лабораторних робіт із дисципліни «Комп'ютерні технології проектування садово-паркових об'єктів» для студентів денної форми навчання ОС Магістр спеціальності 206 – «Садово-паркове господарство»: [навчальне видання]. К., Наукова столиця, 2020. 58 с.

13. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Allyn Schaeffer. Colour, Composition and Light in the Landscape. Watson-Guptill Publications Inc., U.S.; First Edition, 1986. 144 p.

2. Barry Starke, John Ormsbee Simonds. Landscape Architecture: A Manual of Environmental Planning and Design. McGraw Hill, 2013. 432 p.

3. Johannes Itten. Design and Form: The Basic Course at the Bauhaus and Later, Revised Edition. Wiley; Revised edition, 1975. 136 p.

4. Johannes Itten. El arte del color. Editorial Limusa S.A. De C.V., 2002. Espanhol. 95 p.

5. Norman K. Booth. Foundations of landscape architecture. Published by John Wiley & Sons, Inc., Hoboken, New Jersey, 2012. 386 p.

6. John Ormsbee Simonds. Landscape Architecture: The Shaping of Man's Natural Environment Hardcover – June 1, 1961. 244 p.

7. John Ormsbee Simonds, Barry Starke. Landscape Architecture: A Manual Of

Допоміжні

1. Михайленко В.С., Яковлев М.І. Основи композиції (Геометричні аспекти художнього формотворення): навч. посіб. для студ. вищих навч. Закладів. К.: Каравелла, 2004. 304 с.

2. Тиц А.А. Основы архитектурной композиции и проектирования. К.: «Вища школа», 1976. 256 с.

3. Жирнов А.Д., Пушкар В.В. Композиційні прийоми формування насаджень в ландшафтах міста.: Навч. Посібник. К.: ДАКККиМ, 2002. 60 с.

4. Charles W. Harris Nicholas T. Dines. Time-saver standards For landscape architecture: Design and construction data. McGraw-Hill Publishing Company New York " Washington, 1998. 923 p.

Інформаційні ресурси

1. Landscape Architecture Magazine. URL: <https://landscapearchitecturemagazine.org/> – ресурс для пошуку прикладів проектних рішень

2. <https://www.pinterest.com/archdaily/landscape-architecture/> – ресурс для пошуку прикладів проектних рішень

3. <https://landezine.com/landscapes/landscape-architecture/realized-projects/> – ресурс для пошуку прикладів проектних рішень

4. <https://www.pinterest.com/tikashi/landscape-architecture-projects/> – ресурс для пошуку прикладів зображень проектних рішень